

Bệnh đậu mùa khỉ (mpox)

Monkeypox (mpox)

Monkeypox (mpox) là gì?

Monkeypox (bệnh đậu mùa khỉ) là bệnh nhiễm siêu vi làm cho nổi mẩn. Bệnh lây lan qua việc tiếp xúc da kề da với người bị monkeypox. Hầu hết những người mắc bệnh đều hồi phục trong vòng vài tuần.

Kể từ tháng Năm 2022, đã có báo cáo về sự gia tăng số ca nhiễm monkeypox trên toàn cầu từ nhiều quốc gia mà thường không có bệnh này. Hầu hết các ca nhiễm xảy ra ở đàn ông mà có quan hệ tình dục với đàn ông.

Tình hình của bệnh monkeypox tại NSW đang thay đổi mau lẹ. Trong khi hầu hết các ca là do nhiễm khi ở nước ngoài, một số nhỏ đã bị nhiễm tại Úc.

Các triệu chứng gồm những gì?

Triệu chứng thường bắt đầu từ 7-14 ngày sau khi phơi nhiễm. Có thể bắt đầu sớm là vài ngày hoặc chậm là 21 ngày.

Triệu chứng của monkeypox có thể gồm:

- nổi mẩn, các vết đau hoặc vết lở giống như mụn, nhất là ở những chỗ khó thấy như cơ quan sinh dục, hậu môn hoặc miệng và trên mặt, và tay chân.
- lở loét, vết thương hoặc mụn rộp trong miệng
- có thể bị sốt, nhức đầu, đau cơ, đau lưng, sưng hạch bạch huyết, ớn lạnh và/hoặc rất mệt mỏi trước khi khởi phát các nốt mẩn hoặc vết thương

Các vết thương bắt đầu bằng nốt mẩn đỏ phẳng rồi phát triển thành mụn mủ sau đó cứng lại hoặc đóng vảy rồi tróc ra.

Bệnh monkeypox lây lan bằng cách nào?

Monkeypox chủ yếu lây lan từ người này sang người khác bằng cách tiếp xúc da kề da trực tiếp. Bệnh cũng có thể lây lan qua việc hít phải giọt bắn từ hơi thở do tiếp xúc gần và lâu dài với người nào bị monkeypox, nhưng việc này hiếm. Bệnh cũng có thể lây lan qua việc tiếp xúc dịch cơ thể của người bị nhiễm hoặc tiếp xúc các vật dụng đã bị nhiễm, chẳng hạn như quần áo hoặc khăn trải giường.

Bệnh cũng có thể lan truyền qua việc quan hệ tình dục. Hiện chưa được biết siêu vi monkeypox tồn tại bao lâu trong tinh dịch và các chất dịch khác của bộ phận sinh dục. Những người bị monkeypox nên tránh quan hệ tình dục trong thời kỳ bị nhiễm. Những người đã hồi phục từ bệnh monkeypox nên dùng bao cao su khi có quan hệ tình dục trong 8 tuần sau khi hồi phục.

Những người bị monkeypox có thể lan truyền bệnh kể từ khi họ bắt đầu có triệu chứng cho đến khi tất cả các vết thương đã khô cứng, vảy đã tróc ra và lớp da mới đã hình thành bên dưới.

Ai có nguy cơ bị monkeypox?

Hầu hết mọi người không có nguy cơ bị monkeypox.

Những người có nguy cơ cao nhất là đàn ông mà có quan hệ tình dục với đàn ông, nhất là những người nào có đến những nơi bùng phát dịch bệnh, có nhiều bạn tình hoặc dự các tiệc tùng đồng đẳng hoặc có đến các tụ điểm để quan hệ tình dục (SOPV).

Cho đến nay những người bị monkeypox tại Úc đã bị nhiễm trong lúc ở nước ngoài. Tuy nhiên, có một số người đã bị nhiễm tại Úc.

Cách thức ngừa monkeypox?

Nên cảnh giác đối với các triệu chứng và thực hiện các bước để ngừa lây nhiễm

Chủng ngừa là cách duy nhất để ngừa lây nhiễm monkeypox.

Vì vẫn còn có nguy cơ sau khi chủng ngừa, điều quan trọng là nên thực hiện các bước để giảm nguy cơ mắc phải hoặc lan truyền bệnh monkeypox.

- Ngăn ngừa việc lan truyền bệnh monkeypox
  - Tránh tiếp xúc gần với người bị nhiễm monkeypox.
  - Các dịp lễ lạc như tiệc tùng hoặc câu lạc bộ nơi người ta ăn mặc hở hang thì càng dễ xảy ra việc tiếp xúc da kề da trực tiếp, dẫn đến nguy cơ phơi nhiễm với monkeypox. Tránh chạm đến bất cứ nốt mẩn hoặc vết đau mà quý vị thấy ở người khác và giảm thiểu việc tiếp xúc da kề da.
  - Nên trao đổi chi tiết liên lạc với bạn tình của quý vị để giúp dò tìm manh mối dịch bệnh nếu cần.
  - Tránh tiếp xúc bất cứ các vật dụng như khăn trải giường hoặc khăn tắm mà người bị nhiễm có thể đã dùng hoặc chạm tới.
  - Thực hành tốt vệ sinh tay. Rửa tay bằng xà phòng và nước hoặc dùng dung dịch rửa tay khô có cồn.
- Theo dõi xem có triệu chứng
  - Những người đàn ông mà có quan hệ tình dục với đàn ông nào vừa trở về từ khu vực điểm nóng có bùng phát dịch bệnh như Âu châu và Bắc Mỹ thì nên theo dõi để xem có dấu hiệu hoặc triệu chứng monkeypox, nhất là những người đã có đến các tiệc khiêu vũ, tiệc tình dục, phòng tắm hơi, hoặc các tụ điểm dùng để quan hệ tình dục (SOPV).
  - Tự kiểm tra chính mình để xem có triệu chứng không, trước khi rời nhà. Đừng đến các nơi lễ lạc hoặc tụ điểm nếu quý vị cảm thấy đau yếu hoặc không khỏe, hoặc có nốt mẩn hoặc vết đau nào.
  - Nếu quý vị khởi phát các dấu hiệu hoặc triệu chứng, tự cách ly ngay lập tức và tìm chăm sóc bằng cách gọi đặt hẹn với bác sĩ gia đình hoặc trạm xá sức khỏe tình dục.
  - Hạn chế số bạn tình trong ba tuần sau khi quý vị từ nước ngoài trở về.
- Hãy hành động nếu quý vị bị phơi nhiễm
  - Nếu quý vị đã được cho biết rằng mình là người tiếp xúc gần của một ca nhiễm monkeypox đã xác nhận, hãy tự cách ly ngay lập tức và gọi đến bác sĩ gia đình hoặc trạm xá sức khỏe tình dục. Nếu quý vị có thắc mắc nào về monkeypox, gọi đến NSW Sexual Health Infolink qua số 1800 451 624.
  - Nếu quý vị đang chăm sóc cho người nào bị monkeypox, nên dùng vật dụng bảo vệ cá nhân (PPE), kể cả khẩu trang N95 và găng tay.
  - Trong ít nhất là 8 tuần sau khi hồi phục từ monkeypox, hãy mang bao cao su nếu có quan hệ tình dục.

Chủng ngừa

Việc chủng ngừa monkeypox

Vắc-xin chủng ngừa đậu mùa (smallpox) có thể giúp bảo vệ đối với monkeypox vì hai siêu vi này rất liên quan với nhau.

NSW Health (Bộ Y tế NSW) đã có nguồn cung ứng vắc-xin mới đối với bệnh đậu mùa (JYNNEOS) và vắc-xin này có ít tác dụng phụ hơn so với các vắc-xin đậu mùa trước đây và có thể được dùng an toàn cho tất cả các nhóm người, kể cả những người trên 18 tuổi mà có hệ miễn nhiễm suy yếu và những người bị HIV. Nguồn cung ứng vắc-xin hiện nay bị giới hạn do nhu cầu toàn thế giới.

Cần có hai liều vắc-xin để được bảo vệ tối đa, được tiêm cách nhau ít nhất 28 ngày. Vắc-xin được hữu hiệu nhất kể từ hai tuần sau liều thứ nhì và cung ứng bảo vệ 80% đối với monkeypox. Vắc-xin monkeypox được miễn phí tại NSW, và quý vị có thể được chủng ngừa mà không cần phải có thẻ Medicare.

Vắc-xin này không gây lây lan monkeypox hoặc bất cứ siêu vi đậu mùa nào đến người khác.

[Tìm hiểu thêm](#) về vắc-xin monkeypox.

Triển khai việc tiêm vắc-xin tại NSW

Vào tháng Tám 2022, Bộ Y tế NSW bắt đầu tiêm chủng monkeypox cho các nhóm nguy cơ cao. Trong tháng Mười 2022, có tới 25.000 liều vắc-xin về đến NSW. Dự định có tới 70.000 liều vắc-xin sẽ về đến trong năm 2023. Việc này giúp có thêm nhiều người dân tại NSW được chủng ngừa chống monkeypox.

[Việc hội đủ điều kiện được nhận vắc-xin](#) tại NSW đã được nới rộng để bao gồm:

- tất cả những người đàn ông đồng tính và lưỡng tính mà có hoạt động tình dục
- bạn tình của những người nói trên
- công nhân tình dục (sex workers).

NSW Health hợp tác chặt chẽ với các cơ quan đối tác chẳng hạn như NSW Sexual Health Infolink (đường dây thông tin y tế tình dục NSW) (SHIL) và ACON về việc triển khai chủng ngừa.

Đặt hẹn chủng ngừa

Những người hội đủ điều kiện được vắc-xin thì có thể đặt hẹn qua [Hệ thống đặt hẹn trực tuyến của NSW Health](#). Hệ thống đặt hẹn trực tuyến mới này giúp mọi người cần vắc-xin sẽ có thêm nhiều lựa chọn về thời gian và địa điểm mà họ sẽ nhận vắc-xin.

Có giới hạn về số cuộc hẹn và việc có sẵn vắc-xin cung cấp, do đó những người hội đủ điều kiện mà chưa được chủng ngừa đầy đủ thì nên [đặt hẹn](#) càng sớm càng tốt.

Nếu quý vị chưa hội đủ điều kiện nhận được vắc-xin, vui lòng tiếp tục [kiểm tra trang này](#) để biết thông tin cập nhật về việc triển khai tiêm vắc-xin tại NSW. Chúng tôi cảm ơn về sự kiên nhẫn của quý vị.

Cách thức để chẩn đoán monkeypox?

Việc chẩn đoán sẽ tùy thuộc vào việc bác sĩ nghi ngờ bệnh monkeypox nơi người nào có triệu chứng monkeypox. Việc lây nhiễm có thể được xác định bằng cách xét nghiệm chất dịch nơi vết phỏng rộp hoặc các lớp vảy từ nốt mẩn trên da.

Bệnh monkeypox được điều trị bằng cách nào?

Bệnh thường kéo dài 2-4 tuần và thường nhẹ. Hầu hết những người bị monkeypox chỉ cần các thuốc giảm đau thông thường mua qua quầy và các thức uống, và họ có thể được theo dõi bởi bác sĩ hoặc trạm xá điều trị. Một số nhỏ có thể cần được hỗ trợ thêm, như truyền dịch qua tĩnh mạch và điều trị để giảm sốt hoặc đau.

Có các thuốc men kháng siêu vi có thể giúp điều trị những người bị bệnh nặng.

Sự đáp ứng của dịch vụ y tế công cộng gồm những gì?

Bác sĩ, bệnh viện và các phòng xét nghiệm phải thông báo lập tức cho ban y tế công cộng địa phương nếu có bất cứ các ca khả nghi nào. Nhân viên của ban y tế công cộng sẽ bắt đầu việc điều tra y tế công cộng, dò tìm manh mối tiếp xúc và có các biện pháp kiểm soát.

Muốn biết thêm thông tin

Nếu quý vị nghĩ rằng mình có các triệu chứng monkeypox, hãy sớm gọi đến bác sĩ hoặc trạm xá sức khỏe tình dục để lấy hẹn. Nên mang khẩu trang khi đến trạm xá.

Nếu quý vị có thắc mắc gì về monkeypox, hãy liên lạc NSW Sexual Health Infolink qua số 1800 451 624.